

GÜNEŞ TERKOL

-working portraits

Ferda Art Platform

Güneş Terkol Çalışan Portreler Working Portraits

Kaynak gösterilerek yapılacak alıntılar ve seçili görsel malzeme dışında yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Any part of this catalogue may be reproduced in any way or by any means without permission in writing from publisher, except by reviewer who may quote brief passages and use selected visual material in a review.

© Ferda Art Platform, 2025.

IG: @ferdaartplatform

W: ferdaartplatform.com

M: info@ferdaartplatform.com

Maçka Cad. Ralli Apt. 37/7
K:5 Teşvikiye, Şişli / İstanbul

Ziyaret Saatleri | Visiting Hours
Salı - Cumartesi | Tuesday - Saturday
11:00-19:00 / 11am-7pm

Ferda Art Platform

Working Portraits

Alia Swastika

Güneş Terkol'un çalışmalarını süreç ve yöntem bağlamında tartışmak, bizi katılımcı sanat ya da toplumsal etkileşimli sanata dair çerçeveyi yeniden düşünmeye, hatta bu çerçeveyi "unutmaya" davet eder. Bu bağlamdaki en önemli referanslardan biri Claire Bishop'ın *Artificial Hells* adlı kitabıdır. Bishop, bu kitapta 1960'lardan 2000'lere uzanan dönemde katılımcı sanatın biçim ve yöntemlerindeki değişimleri, Amerika'dan Doğu Avrupa'ya kadar farklı bağlamlarda inceler. Bu analiz, süreç temelli sanatın yükselişinin sosyo-politik bağlamlarını da anlamaya yardımcı olur. Bishop'ın vurgusu özellikle sergi mekânı içinde gerçekleşen katılımcılık ve bunun sanatsal performativite ile kesişimi üzerinedir. Ancak sanat nesnesinin üretim süreci içindeki katılımcılığa pek fazla örnek vermez. Buradan hareketle, kavramların ve tanımların kategoriler inşa etmek için mi kullanıldığını da sorguluyorum; çünkü sanat teorisinde "etkileşimli sanat", "katılımcı sanat" veya "toplumsal etkileşimli sanat" gibi terimler akademik olarak ayrıştırılsa da, pratikte birbirleriyle daima bağlantılıdır. Bishop'ın kitabında eksik kalan bir halka olan Asya sanat pratiği bağlamında ise, kamuyla ve sanatçılarla doğrudan ilişki kuran bu tür uygulamalar, uzun süredir sanatsal gelişimin bir parçasıdır.

Bishop'tan bile önce tartışılan bir diğer önemli referans Nicolas Bourriaud'nun "ilişkisel estetik" kavramıdır. Bu teoriye göre sanat, maddi nesneye indirgenmek yerine kurduğu insani ilişkiler üzerinden değerlendirilmelidir. Burada sanat eseri, ürün değil; toplumsal bir durumdur. Sanatçı kolaylaştırıcı rolünü üstlenirken izleyiciler aktif katılımcılar haline gelir. Amaç, topluluk ve sosyal etkileşim için geçici alanlar yaratmaktır.

Güneş Terkol'un projeleri üzerine konuşmaya Bishop ve Bourriaud'nun teorilerinden yola çıkarak başlamak ve bu kavramlardan bazılarını ödünç alarak Terkol'un işlerini okumaya çalışmak istedim. Her iki teorinin bağlamı ile Asya'daki pratikler oldukça farklı olsa da, Terkol'un yaklaşımı bu kuramların ötesine geçen katmanlar barındırır. Çünkü onun işleri, hem topluluğu nesne üretim sürecine dahil etmesi, hem de unutulmuş ya da marjinalleştirilmiş sesleri bir araya getiren "toplumsal aktivizm" boyutuyla öne çıkar. Terkol'un pratiğinde katılımcılar her zaman galeride bulunmaz; performatif kısımlar her zaman sanat mekânında gerçekleşmez. Zaman zaman bu üretim eylemleri, bir yerden başka bir yere taşınan pankartlarla performatif bir devamlılık kazansa da, asıl katman sanatçının kendisini bir kolaylaştırıcı olarak konumlandırmasıdır: Topluluğun sesini, kendilerine en yakın hissedecekleri bir araçla – dikiş ve nakış yoluyla – kaydeder. Çalıştığı toplulukların çoğunlukla kadınlardan oluşması, çoğu kez zorluklar yaşayan ya da marjinalleştirilmiş kesimleri kapsaması, sürece yurttaş aktivizmi boyutunu ekler.

Tekstil malzemesinin seçimi ve kadın topluluklarıyla birlikte çalışma yöntemi, Terkol'un projelerini doğrudan feminizmle ilişkilendirir. Sanatçı; Fransa ve İngiltere'de kadın mültecilerle, Türkiye'de politik çalkantılarda çocuklarını kaybetmiş annelerle, Çin'de sanayi bölgelerindeki kadınlarla ve daha birçok grupla çalıştı. Bu yaklaşımı, akademide artık yaygın bir yöntem olan Feminist Katılımcı Eylem Araştırması (FPAR) ile de bağlantılıdır. Bu bağlamda sanatçılar, katılımcı sanat ilkelerini feminist teoriyle birleştirerek ataerkil güç yapılarını sorgular, erkek egemen sanat tarihini yeniden yazar ve toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eder. İzleyicinin pasif olmadığı, bizzat üretime katıldığı bu yöntem, feminist meselelerin ortaklaşa keşfine alan açar. Sanat tarihi referansları arasında Judy Chicago'nun 1974-1979 yılları arasında gerçekleştirdiği Dinner Party projesi öne çıkar: 39 önemli kadına ayrılmış üçgen biçimli bir masa ve zemine işlenmiş 999 kadının ismi, kadınların tarihten silinmiş katkılarını görünür kılarken, kolektif üretim de kadın emeğini sahiplendi.

Güneş Terkol'un projeleri, kolektif hikâye anlatımıyla başlar ve ortak üretime evrilir. Hikâye oturumlarında sanatçı, farklı geçmişlerden kadınları belirli toplumsal meseleler üzerine deneyimlerini paylaşmaya davet eder. Katılımcılar daha sonra bu hikâyeleri Terkol ile birlikte büyük kumaş pankartlara işler ya da çizer. Pankart fikri, doğrudan protestolarda kullanılan politik pankartlardan ilham alır.

Terkol'un kadın topluluklarıyla birlikte üretim yöntemi, birbirini dinleme, hikâyeleri paylaşma, dayanışma ve birlikte var olma alanları yaratır. Böylece marjinalleştirilmiş kadınlar kendilerini ifade edebilir ve seslerini geniş kitlelere duyurabilirler. Endonezya'da Terkol iki farklı grupla çalıştı: Yogyakarta'daki Panggungharjo Köyü kadınları ve Flores, Manggarai'deki Barang Köyü anneleri. Her köyün özgün bağlamında, kadınların sosyal ve ekonomik sistem içindeki mücadelelerini işledi.

Yogyakarta'da anneler küçük işletmeler yürüten ev kadınlarından oluşuyordu: fırın, terzi, küçük dükkânlar... Hükümetin DESA PRIMA programı, bu kadınların görünürlüğünü artırmayı amaçlıyordu. Fakat program, aynı zamanda kadınların dayanışma ve ağ kurma imkânı bulduğu güvenli bir sosyal alan haline geldi. Terkol, onlara hayallerini sorduğunda, çoğunun aileleriyle o kadar meşgul olduklarını ve kendi hayallerini unuttuklarını fark etti. Zoom üzerinden dahi yürütülen bu süreçte, kadınlar gündelik yaşamın çoğu kez konuşulmayan yönlerini tartışmaktan keyif aldı. Ortaya çıkan kolajlar, Terkol'un dünyanın imgesi üzerine yerleştirilerek kadınların faaliyetlerini ekolojik meselelerle de ilişkilendirdi.

Serginin köyde gerçekleşmesi, katılımcıların işlerle yeniden buluşmasını kolaylaştırdı. Biennale Jogja sırasında, kadınların sık sık sergiyi ziyaret edip arkadaşlarını da getirerek gururla “Bunu ben yaptım” dediklerine tanık oldum. Bu karşılaşmalar – atölyelerden, sergiye, ardından sergi sonrası tartışmalara – sanatın gündelik gerçeklikleri yansıtan bir alan ve kültürler arası öğrenme zemini olduğunu gösterdi. Kadınların Terkol’a Türkiye’deki kadın meseleleri hakkında sorular sorması, özellikle de aile içi şiddetle ilgili devletin sağladığı güvenlik alanlarını merak etmeleri, benim için çok dokunaklıydı. Sanatçıyla eşit bir pozisyonda bilgi paylaşımı yaşamak onlar için nadir bir fırsattı.

Flores Adası’nda yapılan pankart ise adanın dağlarını, ormanlarını, manzarasını yansıtıyordu. Yerli topluluklar için tekstil motifleri kozmosa ve insana dair felsefi, spiritüel inançları simgeler. Annelerin kolajları kendilerini doğa ananın, yaşamın kaynağının yerine koyarak doğayı besleyen ve koruyan figürler olarak konumlandırı. Terkol’un pankartında kadın bedenleriyle doğa manzarası yan yana geldi, kadınların toprak savunusundaki rolünü görünür kıldı.

Terkol’un projelerini takip etmek benim için sadece küratör-sanatçı ilişkisi açısından değil, öğrenme ve dinleme süreci olarak da zenginleştirici oldu. Hikâye anlatımıyla başlayan süreç, politik anlam taşıyordu: sanatçı anlatıyı katılımcıya devrediyor, sorular ve paylaşımlar ise kolektif belleğe dönüşüyordu. Bu sıcaklık ve derinlik, farklı öznelliklerin ve coğrafyaların sınırları aşarak birbirine örüldüğü bir kolektif hafıza oluşturdu.

Her ne kadar Terkol’un işleri çoğunlukla “tekstil” kategorisinde değerlendirilse de, onun yaklaşımı dünya çapında kadınlardan hikâyeler toplamaya dayanan özgün bir bakış açısı oluşturur. Tekstiller bu bağlamda muhalif bir dil üretir. Rozsika Parker’ın 1984 tarihli *Subversive Stitch* (Muhallif Dikiş) kitabında vurguladığı gibi, tekstil uzun süre “kadın işi” olarak küçümsense de, kadınlar bu alanı direniş ve muhalefetin aracı haline getirmiştir. Güneş Terkol’un renkli pankartları da bu susturulmuş direnişlerin, karanlık tarihin ya da travmatik deneyimlerin umut ve birliktelik diliyle görünür kılınmış hâlidir.

Sergi Metni : *Alia Swastika*

Güneş Terkol // Çalışan Portreler

Ferda Art Platform

Working Portraits

Elif Sena İnci

Ferda Art Platform, 9 Eylül – 11 Ekim 2025 tarihleri arasında Güneş Terkol'un "Çalışan Portreler" başlıklı kişisel sergisine ev sahipliği yapıyor. Bu sergi, sanatçının galerideki ikinci sergisi olma özelliğini taşıırken, Terkol'un yaklaşık on yıl önce başlattığı bir seriye ve tekstil malzemesi kullanımına yeni bir katman ekliyor.

Sanatçı uzun süredir gündelik hayatın farklı mekânlarını ziyaret ederek, çalışma alanlarının kendine özgü düzenlerini ve bu düzenlerin toplumsal ilişkilerle nasıl şekillendiğini gözlemliyor. Çalışan Portreler serisi, bu alanları yalnızca bireysel portreler üzerinden değil; kullanılan araçlar, mekânların örgütlenişi ve iş süreçlerinin yarattığı ses ve ritimler üzerinden de ele alıyor. Bir dişçi muayenehanesi ile bir plak dükkânı arasındaki fark, yalnızca işlevsel değildir; mekânsal düzen, araçların çeşitliliği ve seslerin sürekliliği bu farkı belirler. Böylece her portre, bireyin varlığını toplumsal ve mekânsal koşullarıyla birlikte temsil eder.

Bu çeşitlilik, **Henri Lefebvre**'in gündelik hayatı "toplumsal yeniden üretimin merkezi"(1) olarak kavramlaştırmasıyla açıklanabilir. Görünüşte sıradan olan bu alanlar, aslında şehrin sürekliliğini sağlayan temel yapılarıdır. **Michel de Certeau** ise gündeliği, bireylerin yaratıcı manevralarıyla tanımlar: "Stratejiler gücü elinde tutanların alanırken, sıradan insanın gündelik hayatlarını taktiklerle sürdürürler."(2) Gündelik emek faktörlerinin hayatta kalma biçimleri de bu taktiklere dayanır. Sınırlı kaynaklarla yeni çözümler üretir, mekânı yeniden şekillendirir, müşterileriyle kurdukları ilişkiler üzerinden süreklilik kazanırlar. Böylece kent, yalnızca planlı stratejilerle değil, bu küçük ama sürekli icatlarla ayakta kalır.

Çalışmalarda kullanılan tül bent malzemesi bu bağlamda ayrı bir önem taşır. İnce ve geçirgen yapısıyla gündelik hayatta tanıdık olan bu kumaş, figürlerin kırılğanlığını ve direncini aynı anda taşır. Tül bent, hem gündelik olanı sanatsal yüzeye taşır, hem de sergideki portrelerin geçirgenliğini, çok katmanlılığını yansıtan bir metafor haline gelir.

Serginin önemli katmanlarından biri ise, bu malzemenin kaynağının da işlerin bir parçası olmasıdır. Tül bentlerin alındığı kumaşçı, portrelerde görünen figürlerden biridir. Böylece sanatın üretim süreci ile gündelik emeğin kaynağı aynı düzlemde buluşur. Kumaşçı, yalnızca malzeme sağlayıcısı olarak değil; kentin ekonomik ve sosyal sürekliliğini mümkün kılan küçük işlerden birinin temsilcisi olarak karşımıza çıkar. Bu durum, serginin kavramsal çerçevesini genişletir: Sanatsal üretim ile gündelik emek arasındaki mesafe kapanır. Bir portreye bakan izleyici, aynı zamanda eserin doğuşunu mümkün kılan malzemenin kaynağıyla yüz yüze gelir. Bu bağlamda kumaşçı, artık **Güneş Terkol**'un pratiğinin görünmez kahramanı değil, doğrudan sahnede yer alan aktörüdür.

Güneş Terkol
Kumaşçı / Woofer (Aziz Güreli), 2025
Tül bent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
84 x 130 cm
(GT310)

Bu bağlamda her portre, farklı sosyal yapıları ve ilişkileri keşfetme arzusuyla üretilmiştir. Kentin kamusal alanında çalışanların mekânları, hem bireysel hem de toplumsal katmanlarıyla birlikte resmedilir. Yüzler, yalnızca kişisel bir varoluşu değil; mekânın seslerini, kullanılan araçların düzenini ve gündeliğin özgün ritmini de taşır. Lefebvre'in işaret ettiği gibi, gündelik hayat aynı anda hem değersizleştirilmiş hem de dönüştürücü potansiyel taşıyan bir alandır(1). Certeau ise bu alanın sıradan insanların icatlarıyla dolu olduğunu vurgular. Çalışan Portreler, bu iki yaklaşımı bir araya getirir: küçük işletmeler ve gündelik emekçiler kırılıktır ama aynı zamanda şehrin asıl sürekliliğini ve yaratıcılığını barındırırlar. Tülbentlerin saydam yüzeyinde işlenen bu figürler, kentin görünmez taşlarını görünür kılar.

Çalışan Portreler, gündelik hayatın görmezden gelinen katmanlarının aslında şehrin sürekliliğini sağlayan en temel unsurlar olduğunu hatırlatır. İzleyiciye sıradan görünen işlerin, küçük mekânların ve gündelik karşılaşmaların kentin geleceğini taşıyan yapı taşları olduğunu gösterir.

-
1. Henri Lefebvre, Critique of Everyday Life (Gündelik Hayatın Eleştirisi), çev. Sezai Ozan Zeybek, Sel Yayıncılık, 2014.
  2. Michel de Certeau, The Practice of Everyday Life(Gündelik Hayatın Keşfi), çev. Lale Arslan Özcan, Dost Kitabevi, 2009

Sergi Metni: *Elif Sena İnci*
Güneş Terkol // Çalışan Portreler

Ferda Art Platform

Working Portraits

Ferda Art Platform

Working Portraits

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Plakçı / Record Store (Tayfun Aras), 2025

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
108 x 90 cm
(GT315)

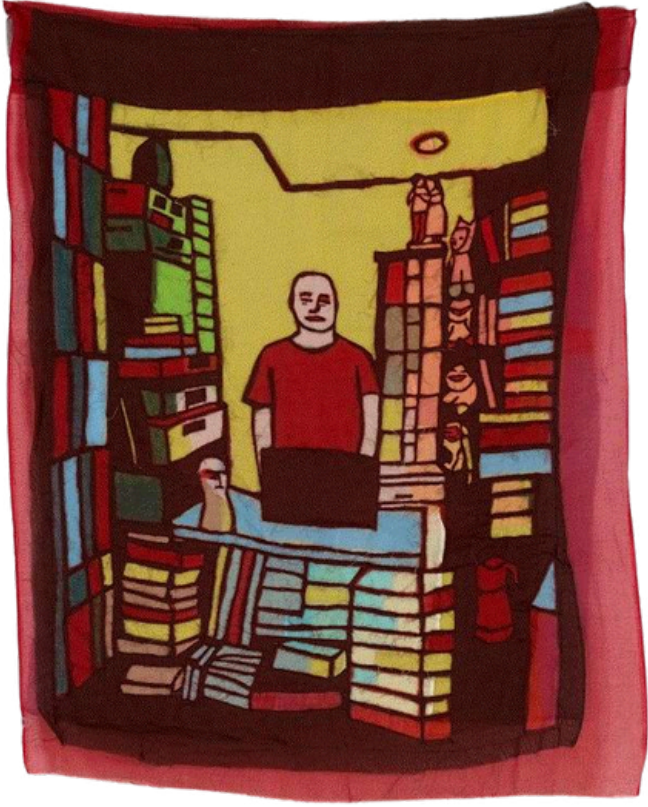
Ferda Art Platform

Working Portraits

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Sahaf / Bibliopole (Bülent Özcan), 2025

Tülbent üzerine dikiş

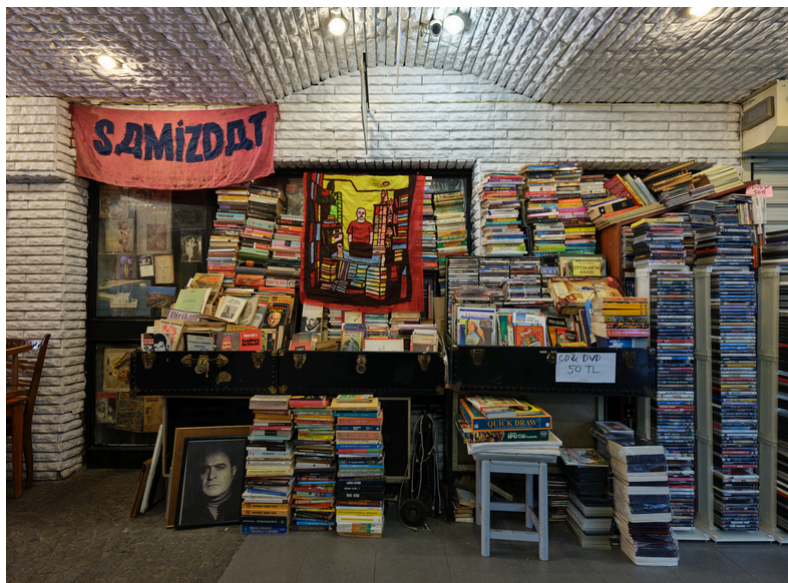
Sewing on Muslin fabric 105 x 85 cm

(GT316)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Aktar / Herbalist (Behlül Kalebaş), 2025

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
88 x 124 cm
(GT301)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Bakkal // Grocery Store (Veysel Bey), 2025

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
85 x 112 cm
(GT302)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Bakkalda // The Grocery Store, 2025

Tülbent üzerine dikiş

Sewing on fabric

132 x 197 cm

(GT021)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Kestaneci / Roasted Chestnuts Seller (Hasan Gökgöz), 2025

Tülbent üzerine dikiş

Sewing on Muslin fabric

107 x 90 cm

(GT308)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Çiçekçi II Florist (Nami Bey), 2025

Tülbent üzerine dikiş

Sewing on Muslin fabric

110 x 86 cm

(GT305)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

***Kermes // Bazaar*, 2025**

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric

65 x 86 cm

(GT309)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Baloncu / Ballonist (Oğuz Ataç), 2025

Tülbent üzerine dikiş

Sewing on Muslin fabric

107 x 86 cm

(GT303)

Güneş Terkol

Berber / Barbershop (Gökhan Boz), 2025

Tülbent üzerine dikiş

Sewing on Muslin fabric

95 x 70 cm

(GT304)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Ofis II / Office II (Prof.Dr. Huri Özdoğan), 2025

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
86 x 65 cm
(GT313)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Dişçi / Dentist (Dr. Yervant Tabakçıyan), 2025

Tülbent üzerine dikiş

Sewing on Muslin fabric 105 x 90 cm

(GT306)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Marangoz / Carpenter (Ozan Eras), 2025

Tülbent üzerine dikiş

Sewing on Muslin fabric

101 x 77 cm

(GT311)

Ferda Art Platform

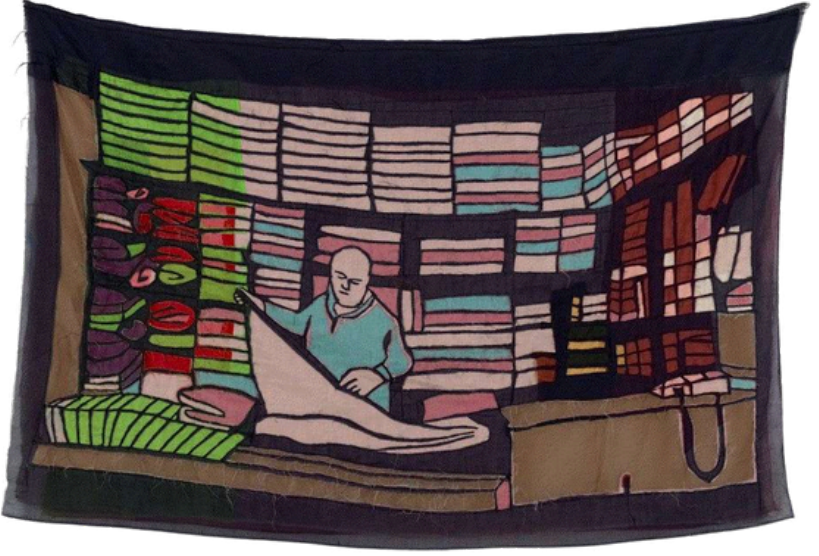
Working Portraits

Güneş Terkol

Gözlemeci / Gözleme Makers, 2025

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
84 x 102 cm
(GT307)

Güneş Terkol

Kumaşçı / Woofer (Aziz Güreli), 2025

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
84 x 130 cm
(GT310)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Ofis I / Office I (Talat Terkol), 2025

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
85 x 103 cm
(GT312)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Dermatolog / Dermatologist (Prof. Dr. Ayşe Tülin Mansur), 2025

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
90 x 70 cm
(GT324)

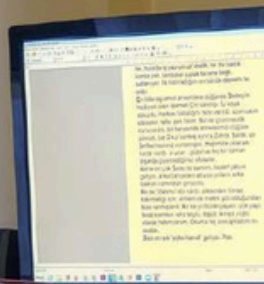
Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol
Mübeccel Macit, 2025
Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
92 x 55 cm
(GT323)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Ofis III / Office III (Elmira Terkol), 2025

Tülbent üzerine dikiş

Sewing on Muslin fabric

90 x 80 cm

(GT314)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol

Tütüncü / Tobacco Shop (Mehmet Pehlivan), 2025

Tülbent üzerine dikiş
Sewing on Muslin fabric
73 x 117 cm
(GT317)

Ferda Art Platform

Working Portraits

Güneş Terkol
ibu ibu / Ibu Ibu, 2024
Sewing on fabric
Kumaş üzerine dikiş
92 x 143 cm
(GT290)

Ferda Art Platform

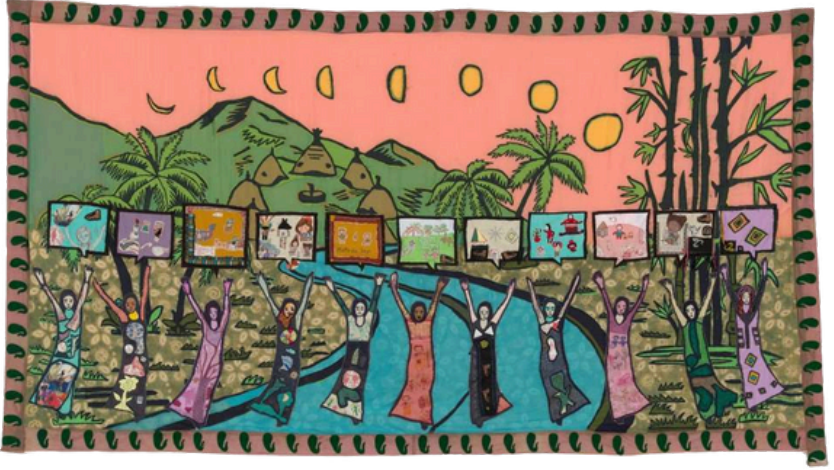
Working Portraits

**2025 SHARJAH, UNITED ARAB EMIRATES
SHARJAH BIENNIAL 16**

TO CARRY

NATASHAGINWALA, AMALKHALAF, ZEYNEPÖZ,

ALIA SWAS TİKA, MEGAN TAMATI-QUENNEL

Güneş Terkol

GoriLesoLeso / Gori Leso Leso, 2023

Kumaş üzerine kolektif dikiş

Collective sewing on fabric

200 x 365 cm

(GT270)

In an artist residency on Flores Island, workshops were held with women from Barang village, centering on storytelling and collective feminist sewing. The participants created a banner titled *Gori Leso Leso* ("daily working life"), featuring eleven anonymous female figures with speech balloons set against the Flores backdrop. Each figure represents daily routines such as child care, cooking, cleaning, and weaving ikat fabric with backstrap looms. Participants integrated their own ikat weaving pieces alongside textiles from Europe and Istanbul. These workshops, hosted in their homes for the first time, emphasized face-to-face collaboration, mutual learning, and sharing perspectives. The experience was enriched by ceremonies, meals, songs, and storytelling, creating a deep connection among participants.

MaMa dan Saya

Ferda Art **Platform**